

*Μ' ένα ξανθό χαμόγελο στο στόμα
πήγαινε στην δλόχρωση ήρεμία
τὸ γιασεμόλευκο νὰ λούση σῶμα
στῶν χλιαρῶν νερῶν τὴν εὐωδία.*

*"Ἐτρεχε ἀργὰ ἡ νερένια ἡ μελωδία
ἀπὸ χροσὸ λεονταρίσιο στόμα,
κ' οἱ Φαῦνοι γύρω κρουφοκοίτηζαν ἀκόμα,
μὲ πονηρὴ ἀσημένια ἐπιθυμία ..*

*Και νόμιζες πὼς τ' ἄψυχό τους μάτι
ζωντάνευε γεμάτο κακοήθεια,
σὰν ἔγδονε δισταχτικά τὴν πλάτη,*

*κ' ὕστερα ντροπαλὰ τὰ ὠραῖα τὰ στήθεια,
κ' ὕστερα πὰ γυμνὴ καὶ μυρωδάτη
ὡς πάταγε τὸ πρῶτο σκαλοπάτι.*

A. ΒΟΡΙΑΣ

AD VALOREM

Τὰ πράματα ἄρχισαν νὰ παίρνουν μιὰν δρισμέ-
νη πιά κατεύθυνση. Σὲ μιὰ ἀπὸ τίς τελευταῖες συγ-
κέντρωσε τῆς «Ὁργάνωσης» ὁ Ταγκόπουλος μί-
λησε ὡμὰ καὶ ξάστερα, μὲ τὴ γλώσσα τῆς Φρόνη-
σης καὶ τῆς Πείρας, ζητώντας νὰ μάθει ποιὸς θᾶ-
ταν ἀκριβῶς ὁ δρόμος ποῦ θὰ τραβοῦσεν ἡ ἐμάδα
καὶ ποιοὶ οἱ κύριοι καὶ ἀποκλειστικοὶ σκοποὶ τῆς.
Ἡ συζήτηση ἔγινε σὲ στιγμὴ πολὺ κατάλληλη. Ἔ-
ταν τότε, ποῦ εἶτε ἀπὸ μιὰν ἀπερισχεψία, εἶτε ἀπὸ
τὴ φιλοδοξία νὰ δεῖ τὸνομά του σὲ καθημερινὴν ἐφη-
μερίδα κάποιος νέος ἀπὸ τὴν ὀργάνωση, δημοσίεψε
ἕνα γράμμα, διατυπώνοντας γνώμες του (ἀξιοσέβα-
στες πάντα ἂν εἶταν ἀπὸ πεποίθηση δικῆς του κι
ἔχι εἰπωμένες ἀπὸ μιὰν ὑποχωρητικότητα μπρὸς τὸ
κοινό), ἐνάντια τοῦ σκοποῦ τοῦ κινήματος. Αὐτὸ εἶ-
ταν πραγματικὰ σφάλμα, τὴ στιγμὴ μάλιστα ποῦ ὁ
νέος αὐτὸς μιλοῦσε σὰν ἐξ ὀνόματος ἕλων τῶν συμ-
πολεμιστῶν του. Ὅφειλω τώρα μὲ τὴν εὐκαιρία
τούτη νὰ ἐξηγήσω, νὰ ρίξω λίγα φῶς πάνω σὲ με-
ρικὰ σκοτεινὰ σημεῖα. Πολλοὶ συνομηλικοὶ μου μέσ'
ἀπὸ τὴν ὀργάνωση, γύρισαν τὰ βέλη τῆς πολεμι-
κῆς τους ἐναντίου μου, γιατί ἔτυχε πρῶτος ἕνας νέος,
ἐγὼ, νὰ γράφει κατὰ τοῦ σκοποῦ. Τὸ ἄρθρο μου
«Laboremus» («Νουμάς» 526) γράφτηκε τὴν ἄλλῃ
μέρα ὕστερ' ἀπὸ τὴν πρώτη συγκέντρωση.

Κάποιος ἀναπτύσσοντας τότε τὰ ζητήματα καὶ
μιλώντας γιὰ τοὺς γραμματοκάπηλους ποῦπιασαν

ἔλα τὰ φιλολογικὰ πόστα, μ' ἄφησε νὰ ὑποπτευθῶ
πὼς παρόμοια πόστα ζητοῦσαν κι αὐτοὶ νὰ κατα-
λάβουν καὶ νὰ πῶ (ἔχι νὰ ποῦμε). Δὲ θᾶταν ἀνά-
ξιος τάχα ἕνας ἀγώνας ἐνάντια τῶν ἀνθρώπων αὐ-
τῶν ; Δὲ θᾶπρεπε μεῖς οἱ νέοι νὰ κατεβοῦμε λευκοί,
ἄγνοοι καὶ ἀμόλυντοι σ' ἕναν *ιδεολογικὸν ἀγώνα*;

Δὲ θᾶπρεπε νὰ δουλέψουμε πρὶν ἀπ' ἔλα εὐ-
συνείδητα καὶ τίμια γιὰ νὰ καταχτήσουμε ἔχι τὸ
σήμερα—γιατὶ αὐτὸ ἀνήκει δικαιοδικτικὰ σ' ἄλλους
—μὰ τὸ αὔριο ; Καὶ δὲ θᾶταν πολὺ πιὸ εὐγενικὸ
καὶ γενναῖο ἂν κατορθώναμε πέρηφανοι καὶ περι-
φρονητῆς νὰ φανοῦμε, νὰ ξεχωρίσουμε μέσα σ' αὐτὸ
τὸ ἀντιδραστικὸ περιβάλλον ; Καὶ δὲ θᾶταν ἀκόμα πιὸ
εὐγενικὸ ἂν πέφταμε νικημένοι μὰ καὶ θριαμβευτῆς,
κάνοντας τὰ κορμιά μας σκαλοπάτια γιὰ νὰ πατή-
σουν οἱ ἄλλοι καὶ ν' ἀνυψωθοῦν, οἱ ἄλλοι ποῦ θάρ-
χόντουσαν νὰ συνεχίσουν τὸν ἀγῶνα μας μὲ περισ-
σότερο σύστημα, διδαχθέντες ἀπὸ τὴν ἐντιμὴ πτώση
μας, ποῦ πρέπει νὰ χτυπήσουν καὶ ποῦ νὰ φυλα-
χτοῦν ; Αὐτὰ εἶπα, καὶ στὴν ἄλλη συγκέντρωση
μόνο σ' αὐτὸ διαφώνησα : «Πρῶτα ἡ πολεμικὴ κ'
ὕστερα ἡ δουλειά». Ἡ πολεμικὴ εἶναι ἀρνητικὴ δου-
λειά. Γιατὶ ν' ἀρχίζαμε ἀπὸ τὴν ἀρνητικὴ δουλειά
κι ἔχι ἀπὸ τὴ θετικὴ ; Μήπως δὲν μπορεῖ νὰ υπάρ-
χει μιὰν ἀρνητικὴ δημιουργία ; Δημιουργικὴ ἀρνη-
ση ὅμως ὑπάρχει ; Μήπως ἔλο τὸ ἔργο τοῦ Νίτσε,
γιὰ νὰ τὸν ἐπαναλάβω, δὲν εἶναι μιὰ διαρκῆς ἀρ-
νηση ; Μήπως ὁ Ἀουπμαν δὲν εἶναι πολεμιστῆς
μέσα στὸ ἔργο του ; Μήπως ξεγράψαμε πὼς ἔ ρωσσι-
κὸς λαὸς ξύπνησε, ἢ μισοξύπνησε ἀπὸ ἕναν Τολ-
στόη, ἀπὸ ἕναν Ντοστογιέφσκι κι ἀπὸ ἕναν Γκόρκι ;
«Κάθε συγγραφέας, λέει ὁ Τσέχωφ, στὸ στόμα τοῦ
Τριγόριν μέσ' στὸ «Γλάρο» του, πρέπει νᾶχει τὴ
συναίστηση πὼς εἶναι καὶ πολίτης καὶ νὰ πονεῖ τὸ
λαὸ του καὶ νᾶγωνίζεται γιὰ τὴν ἐξύψωσή του». Δὲ
θέλω νὰ παραδεχθῶ σὲ μιὰ στιγμὴ πὼς ἡ Τέχνη
πρέπει νᾶχει σκοπὸ, ὅτε ἀκόμα πὼς ὁ τεχνίτης
πρέπει νᾶναι δάσκαλος καὶ ἡγέτης. Θέλοντας ὅμως
ἐμεῖς νᾶνυψώσουμε τὸ λαὸ, μὲ μιὰν ἀνάλογη ἐργα-
σία δὲ θὰ τὸ κατορθώναμε ; Πὼς ἄλλοιῶς ; Καὶ
μήπως ἐγὼ (ἔχι ἐμεῖς δὲν ἔγραφα πὼς χρειάζεται
κ' ἡ πολεμικὴ, μὰ στὸ πλάι τῆς ἀληθινῆς δημιουρ-
γίας ; Κ' ἔπειτα τότε (τώρα εὐτυχῶς ἄλλαξαν τὰ
πράματα) δὲν καθόριζε ὁ ἐμιλητῆς τὸ στόχο, ἢ κα-
λύτερο δὲν ἔβλεπε ἢ δὲν ἤθελε νὰ δεῖ τί ἔπρεπε νὰ
χτυπήσουμε. Οἱ κύριοι Παναθηναῖοι καὶ Πανοραμά-
δες δὲν ἔπρεπε καὶ δὲν πρέπει νὰ χτυπηθοῦν κατὰ
τὴ γνώμη μου, γιατί οὔτε ὡς τεχνίτες μὲ ἀξίωση
παρουσιάζουν τὰ ἔργα τους αὐτά, οὔτε τεχνίτες εἶ-
ναι. Καθὼς εἶπε ὁ Ταγκόπουλος μὲ τὴ φωτεινὴ κρί-
ση του, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουν ἀνοίξει μαχαῖ κι

πουλοῦν τὴν πραγμάτεια τους. Τώρα θὰ μὲ ρωτήσετε :— Καὶ δὲν εἶναι ἀσυνεῖδητοι νὰ πουλοῦν τὸ σάπιο πρᾶγμα στὸ λαό ; Καὶ θὰ σὰς ἀπαντήσω :— Καλὰ αὐτοί ! Αὐτοὶ δὲν ἔχουν νὰ πουλήσουν κι ἄλλο. Ὁ λαὸς ὅμως δὲν εἶναι στραβὸς καὶ ἀνίδεος μὴ μπορώντας νὰ δεῖ καὶ νὰ νοιώσει πὼς κείνο ποῦ βλέπει καὶ τρώει εἶναι σάπιο; Κ' ἐρχόμαστε μοιραῖα στὰ λόγια τοῦ «Laboremus». Δὲν πρέπει νὰ πασι-σοῦμε γιὰ νὰ πειστεῖ ὁ λαὸς πὼς δὲν εἶναι καλὴ ἡ θροφή του, νὰν τὰ νοιῶξουμε τὰ μάτια κ' ὕστερα νὰν τοῦ δώκοῦμε τὴ δική μας, τὴν ἄδολη, τὴν ἀγνή καὶ τὴν ἀμόλευτη ;

Παραδέχομαι ἀκόμα σὲ μιὰ στιγμή, πὼς μὲ τὴν πολεμικὴ κατορθώνουμε τὴν ἐκλείψη τῶν ἄστρον αὐτῶν ἀπὸ τὸ φιλολογικὸ στερέωμα καὶ τῶν αἰσχροῦν ἔργων ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ σκηνή. Ἐχοντας ὅμως ἐξαντλήσει ὅλο τὸ χρόνο μας στὴν πολεμικὴ, θάχαμε κάνει τὰ ἔργα ποῦ πρέπει νὰ φανερώσοῦμε στὴ θέση (θέση ὄχι καὶ πολὺ τιμητικὴ) κεινῶν ποῦ γκρεμίσουμε. Πολεμικὴ! Μ' ἂν πρέπει νὰ πολεμήσοῦμε εἶναι ἄλλοι κείνοι ποῦ θὰ χτυπηθοῦνε. Ἄλλοι βλάψανε τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἰδέα. Κείνοι ποῦ κατεβήκανε μὲ τὴ σημαία καὶ τὸ σύμβολο ἐνὸς νέου δῆθεν κινήματος, ποῦ ἔγραψαν γιὰ γερμανοὺς φιλοσόφους, ποῦ μελέτησαν οἰκοδόμους καὶ ἀρχιτέκτονες νορβηγούς, ποῦ εἶχαν τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς κάνουν γνωστὸ τὸ Σκαντιναβικὸ θέατρο παρουσιάζοντας ἔργα μὲ τῆνομα καὶ τὴν ὑπογραφή τους καὶ ποῦ ἀπὸ μιὰ πλεονεξία τους κηλιδῶσανε καὶ κείνη τὴν κάπως—να!—ἀξιόλογη ἀναδημιουργικὴ ἐργασία τους. Κείνοι στοὺς ὁποίους ἀναγνωρίζουμε μιὰν ἀξία καὶ ποῦ βλέποῦμε ὅμως, πόσο ποταπὰ πολιτεύονται μὲ συμφεροντολογικὲς κριτικὲς καὶ ὑστερόβουλους ἐπαινοὺς. Ἐθίξαμε δυὸ γνωστούς μας μ' αὐτά, ποῦ τὰ ὀνόματά τους παραλείπω νὰναφέρω, χωρὶς νὰ παραλείψω μολαταῦτα νὰ πῶ πὼς αὐτοὶ θάθελαν χτύπημα μόνο καὶ μόνο γιὰτὶ μπορούσαν νὰ δουλέψουν καὶ γιὰτὶ ἀπ' αὐτοὺς περιμέναμε κάτι **ποὺ καλὸ** (τὸ καλὸ δὲ μπορεῖ νὰν τοὺς τ' ἀρνηθεῖ κανένας). Τὸ καλὸ τους ὅμως αὐτὸ δὲ μᾶς ἐπιβάλλει κ' ἓνα δίκαιο σεβασμὸ ; Ὅλα τὰ σχετικὰ πᾶνω στὰ ζητήματα τοῦτα ἀσυνάρτητα, ἀμελέτητα καὶ βιαστικά, εἰπωμένα στὴν πρώτη συγκέντρωση μ' ἔκαναν νὰ σκεφτῶ: Μήπως τὸ κίνημά μας θάναί ψάρεμα σὲ νεκρὴ θάλασσα, κατὰ τὸ Τζώρτζη Μπραντῆς;

Πάνω στὴν **ἀξία** ἔπρεπε νὰ στηριχτοῦμε. Νὰ γκρεμίσουμε, μὰ νᾶχοῦμε ἔτοιμα καὶ τὰ νέα οἰκοδομήματα. Γιατὶ ἂν προσμένουμε νὰ γκρεμίσουμε πρὶν τὰ παλιὰ κ' ὕστερα νὰρχίσουμε νὰ χτίζουμε τὰ νέα, σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ κόσμος θάμενε ἄστεγος. Ἐφώναζα καὶ φωνάζω πρῶτα ἡ δουλειὰ γιὰ

νὰ φανοῦν ἀνάμεσὸ μας οἱ νέες ἀξίες ποῦ ἔχοντας γιὰ πάτημα, νὰ μπορούμε νὰ δικαιολογήσοῦμε τὴν πολεμικὴ μας. Δὲν ἔγραφα τᾶρθρο μου κείνο σὰ συμβουλάτορας. Οὔτε περιφρόνησα, οὔτε ἔβρισα. Σχημάτισα τίς γνώμες μου καὶ τίς διατύπωσα. Στὸ σκοπὸ δὲ διαφωνῶ. Λιαφωῶ στὰ μέσα. Καὶ δὲν εἶμαι ὁ μόνος. Κι ἄλλοι διαφωνοῦν, ἄλλοι ποῦ ἔπρεπε νὰναι ἀπὸ τοὺς πρώτους μέσ' στὴν Ὀργάνωση. Ὅλοι εἴμαστε καὶ πρέπει νᾶμαστε μέσ' στὴν Ὀργάνωση. Σὰ συμφωνοῦμε στὸ σκοπὸ τὴν πλατύτερο καὶ τὸ γενικὸ τοῦ κινήματος, γιὰτὶ νὰ κωλοσιεργοῦμε γιὰ ζητήματα δευτερεύοντα; Εἶναι ὁ Στέφανος Μόρφης, ὁ Φτέρης κ' ἔνα σωρὸ ἄλλοι ποῦ πρέπει νᾶναι μέσ' στὴν Ὀργάνωση. Τί θὰ πεῖ ἂν ὁ ἓνας εἶναι ἓνα χρόνο πιὸ γνωστὸς ἀπὸ τὸν ἄλλο, ἐνῶ ὄντας ἓνα χρόνο πιὸ γνωστὸς μπορεῖ νᾶναι πέντε χρόνια πιὸ νέος; Ὅλοι μαζί. Κανένας δὲ θεώρησε τὸν ἄλλο κατώτερό του. Μερικὲς ἀφέλειες νὰ λείψουν ἀνθρώπων ποῦ δίνουν ἄφηση ἁμαρτιῶν, μερικὲς ἀνάξιες ἐμπάθειες ἀνάμεσὸ μας κ' ἔπειτα τίποτα δὲ μᾶςμποδίζει. Νὰ μᾶς ἐνώσει ἓνα κοινὸ Ἰδανικὸ, νὰ μπορεῖ ὁ καθένας μας νὰ βλέπει ἄφοβα τὸν ἄλλο μέσ' στὰ μάτια καὶ νὰ τοῦ δίνει γκαρδιακὰ τὸ χέρι. Ἐμπιστοσύνη, ἐμπιστοσύνη ! Νὰ θυμοῦνται τίς συμβουλὲς ποῦ ἔδωκε ὁ Ταγκόπουλος, ἔσο γιὰ τὴν ἐσωτερικὴν ὀργάνωσή μας καὶ τίς ἀποφάσεις μας σὲ τρόπο ποῦ ἐμεῖς ὅλοι νὰ φαινόμεστε μιὰ κίνηση, μιὰ ἐνέργεια, μιὰ ψυχὴ, χωρὶς νὰ λοξοδρομεῖ κανένας. Ἀφοῦ οἱ διαφωνίες δὲν εἶναι ριζικὲς, ἐμπρός ! Ἐτσι περήφανοι κ' εὐγενικοὶ κατεβαίνουμε στὸν ἀγῶνα, μ' αὐτοθυσία καὶ πεποίθηση, χωρὶς νὰ κούρασσοῦμε τὸ στήθος μας

τὸ ἀράθυμο, τὸ δυνατὸ, κ' ὅλο ἕως γιομᾶτο

μὲ βραχνὲς ἀποδοκιμαστικὲς κραυγές, μὰ μ' αἰθεροτριχόμεστους καὶ ψυχεγέρτες παιάνες, μὰ μὲ ὕμνους καὶ βροντερὰ κλητήρια σαλπίσματα !

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ὅτι,

Τὴν 13ην Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 11 π. μ., ἐνεργεῖται μειοδοτικὴ δημοπρασία διὰ τὴν εὑρυσιν τῆς αἰθούσης τῶν συνεδριάσεων τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου ἐν τῷ Δημοσικῷ Καταστήματι. Τὸ ἔργον προϋπελογίσθη εἰς δραχμὰς 2.700. Ἡ δημοπρασία διεξαχθήσεται δι' ἐνοφραγίστων προσφορῶν, εἰς ἃς θὰ περιλείεται καὶ γραμμάτιον τοῦ Ταμείου τοῦ Δήμου ἐκ δρ. 250 ὡς ἐγγύθις τοῦ ἐργολάβου. Αἱ προσφοραὶ ἔγχερίζονται πρὸς τὴν Δημοσικὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰουνίου 1914.

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων
ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗΣ